

adatok nyomán összeállított: egy félig földrajz-féle, félig árú-isme-féle munkát *Libro di Divisamenti di Paesi* czim alatt mely Gian Francesco Pagnini del Venturának *Della Decima* czimű munkájában (Lissabon és Lucca 1765—66) nyomtatásban is megjelent.

Kumánia alatt Pegolottinál az azovi tenger környékét kell értenünk. Mindjárt az első fejezetben ugyanis részleteket ad azon útvonalról, melyen hazájabeli kalmárok „Ghattayó“-val azaz Khinával kereskedést űztek. Kumániának fővárosa Tana (ma Azov) vala a Don folyó torkolatának közelében, honnan Gintarchan-ig (azaz Asztrakhánig) 25 napig tartott az út ökör-szekérrel és 10—12 napig ló-szekérrel. Különben is pl. az 1375-ből származó *Carta Catalanán* is „Cumania“ az azovi tenger éjszaki partján van: Burgaria (nem Bulgária), Rossia és Alania közt.

A második fejezetben Pegolotti útmutatást ad „azon dolgokról, melyekre a Khinába utazó kalmárnak szüksége van.“ Mindenekelőtt azt tanácsolja neki, hogy ne borotválkozzék, hanem hagyja szakállát megnőni hosszúra. Tanában azután szegődtesen dragomanokat (di Turcimanni) s ezeken fölül még legalább két szolgát (due fanti), kik jól tudnak kúnul (che sappiano bene la lingua cumanesca) és egy nőcselédet (femmina) ámbár ez utóbbi nem elkerülhetetlenül szükséges. De ha visz magával nőcselédet, úgy előnyös, hogy ez is beszélje a kún nyelvet.

Pegolotti azonfölül még sok érdekes dolgot jegyzett föl, de jelen közlés czélja csupán az olvasó figyelmét fölhívni munkájára, melyet a tudósok ismernek ugyan, mint pl. Forster, Sprengel, Humboldt, Remusat, Ritter és mások, de többnyire csak híreből. Az angol Yule ezredes bővebben foglalkozott vele (*Cathay and the way thither*. Hakluyt, Society 1866) de gazdag kincses bányája még koránt sincs teljesen kimerítve.

Kropf Lajos.

Marhakivitelünkhöz Velenczébe 1514-ben. A *Szemle* f. é. 144. lapján érintett látszólagos dátumzavart valószínűleg úgy magyarázhatjuk meg, hogy a kérdésben forgó jegyzék velenczei időszámítás szerint 1514, mai időszámításunk szerint tehát 1515. febr. 10-éről van keltezve *Kr. L.*

Magyar borok III. Ferdinánd lakodalmán. A királyi lakodalomra már jó eleve gondoskodtak borokról. 1630. nov. hóban a magyar kamara Zellingner János pozsonyi kereskedőtől 2000 urna pozsonyvidéki bort vett az udvar számára. A bor csöbre (urna) a szállítással együtt 4 forint 2 kr.-ba került. E borból a király 45 urnával a szász választónak küldött, a többi a lakodalomra tétette félre.

A következő év tavaszán a magyar kamara megint vásárolt borokat a közeledő lakodalomra 1631. máj. 2.-án Szentgyörgyről 8 hordóval (99³/₄ urna ára 458 frt 85 kr.), Sopronból 15 hordóval (202³/₄ urna à 4 tallér össz. 811 tallér), Modorból 6 hordóval (à 3 frt 25), Bazinból 9 hordóval (104 urna à 4 frt) azaz összesen 512¹/₂ urnával szállított Bácsbe.

Ércezett papir feltalálása. A XVIII. század elején bizonyos Mieser Ábrahám nevű ember feltalálta az ércezett papir készítését (metallisierte

Papier). Az új találmány szépen jövedelmezett az augsburgi kereskedőknek meg a feltalálónak. 1713-ban azonban bizonyos Stoy nevű ember, monopoliomot kért (Bécsi közös pénzügyi ltár. Hofffinanz 14104 fasc.) az érezezt papirkereskedésre. A kamara nem ellenezte a kérés teljesítését. De a feltaláló meg a kereskedők élénken tiltakoztak a monopoliom ellen, s így hát egyelőre nem is lett belőle semmi. *Dr. T. S.*

Az első tafota- és szövő-gyár Ausztriában. Dunant Ferencz genfi vállalkozó ajánlatot tett az udvari kamarának, hogy kellő támogatás mellett hajlandó III. Károly országaiban egy nagyobb szerű tafota-gyár („Zur Einführung und Aufrichtung der von ihm vorgeschlagener schwarzen glanz Taffet-Fabrica“) felállítására és vezetésére. Az udvari kamara meleg ajánlására III. Károly 1716. márczius 13-án 2000 frt-ot utalványozott a mondott ézélra Dunantnak. A vállalkozó erre Lyonba ment, s onnét tanult munkásokat hozott magával. III. Károly 1717. decz. 22-én ismét 2250 frt-ot adatott Dunantnak a gyár berendezésére. Az utazási költségekkel együtt tehát összesen 4500 forint-tal támogatták az új vállalatot (közös pénzügyi levéltár: Hofffinanz 14042. és 14026. fasc.) Hasonló kedvezményekben részesült az első angol és hollandi módra berendezett szövő-gyár is. Ezt bizonyos Schneider Kristóf állította föl. A kiváltságleveleken kívül III. Károly 1723. máj. 18-án 3000 frtot (Hofffinanz 14089 fasc.) utalványoztatott támogatására. *Dr. T. S.*